

IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐI ÉS KUTATÓ INTÉZETEK
VESZPRÉMI INTÉZET

8200 Veszprém, Dózsa György u. 30.

☒ 8201 Veszprém, Pf.: 186

☎: (88)579-400; fax: (88)579-401; e-mail: veszprem@iszki.hu

Mintavételi ajánlás

1. Bevezetés

A vér, vizelet, és csarnokvíz mintavétel, a mintát adó személynél az alkoholfogyasztás tényének megállapítására (bizonyítására), vagy annak kizárására elvégzett vizsgálatokhoz szükséges, minden esetben betartva a mintavételi szabályokat.

Az ISZKI Veszprémi Intézet mintát nem vesz, a minta vételére a mintavételt végző személyek számára az alábbi ajánlást teszi.

A mintavételt minden körülmények között Az Országos Igazságügyi Orvostani Intézet 13. számú, az alkoholos állapot és alkoholos befolyásoltág orvosszakértői vizsgálatáról és véleményezéséről szóló módszertani levelében foglaltaknak megfelelően kell eszközölni.

2. Általános előírások

Mintavétel élőből és holttestből

A vizsgálandó minta vér, vizelet, nyál, kilélegzett levegő, agyvíz, szemcsarnokvíz, ízületi folyadék lehet. Élő személyből vérmintát lehetőleg az orvosi ellátás előtt kell venni, a gyógyszer, az infúzió vagy transfúzió beadását megelőzően. A szervezet vízterét és az alkohol víztereken történő megoszlását figyelembe véve azonban nagyobb mennyiségű transfúzió adását követően is szükséges vérmintát biztosítani. A transfúzió, infúzió jelentős 'hígító' hatásával számolni nem kell, a negatív eredmény egyértelműen igazolja, hogy a sérült nem volt alkoholosan befolyásolt. Az, hogy a jelentősebb mennyiségű glucoset tartalmazó infúziók adása után ún. alkoholférmenciáció léphet fel, hazai viszonylatban, élő szervezetben nem fordul elő, nagyobb mennyiségű glucose infúziója ugyanakkor megemelheti az óránkénti alkohollebontás mértékét.

A vizsgálatra biztosítandó minták közül a vérmintát zárt vérvételi rendszerben kell kezelni, úgy, hogy a minta alvadéghéj és nátriumfluorid konzerválószer is tartalmazzon. Célszerű konzerválószer adásával tartósítani a többi vizsgálatra vett testnedvet is (az 1% nátriumfluorid az utólagos alkoholos erjedés vagy bontás megelőzését is szolgálja). A vizeletminta vételét minden olyan esetben szükségesnek tartjuk, ahol az italfogyasztás, a cselekmény és a vérminta vétele 60-90 percen belül történt, mivel ez lehetővé teszi a későbbiekben a cselekmény időpontjára való visszaszámolást is.

A kilélegzett levegő alkoholtartalma is alkalmas a szervezetben lévő alkoholkoncentráció mérésére. A készülékek alkalmasak lehetnek a tájékoztató próba elvégzésére, de megfelelhetnek az alkohol mennyiségi meghatározására is. Ezen utóbbiaknak bizonyos követelményeknek kell eleget tenniük: különítsék el az alkoholfelszívódás és kiválasztás szakaszát, mérjék a kilélegzett levegő mennyiségét, idejét, hőmérsékletét, ismételt mérés során kisebb hibával rendelkezzenek, mint a meghatározott érték 5%-a, és a mérést dokumentálják.

IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐI ÉS KUTATÓ INTÉZETEK
VESZPRÉMI INTÉZET

8200 Veszprém, Dózsa György u. 30.

☒ 8201 Veszprém, Pf.: 186

☎: (88)579-400; fax: (88)579-401; e-mail: veszprem@iszki.hu

A mérésre szolgáló készüléknek kielégítően specifikusnak kell lenni az etilalkohol meghatározására.

A nyálminta alkoholtartalma az alkoholfogyasztás után ½-1 órával ad használható eredményt az alkoholos befolyásoltság megítéléséhez. A nyálminta alkoholszintje és a vészsérum alkoholszintje közötti koefficiens 0,91, a megfelelő előírások betartásával értékes adatokat szolgáltat a véralkohol-koncentráció megállapításához.

Holttestből a mintát a combvénából kell venni, száraz steril tűvel, illetve fecskendővel. Boncolásnál a vérmintán kívül vizeletmintát vagy agyvízmintát is félre kell tenni. A szív üregeiből vagy hasüregi, mellkasi vérgyüleméből mintát venni véralkohol-meghatározásra nem szabad. A holttest súlyát hozzávetőlegesen állapítsuk meg, ez az esetleges visszaszámolásnál, a véralkohol vizsgálat értékelésénél útbaigazítást adhat.

A vér- és vizeletminta vételhez minden esetben az erre rendszeresített, előre kiadott és azonosító számmal ellátott mintavételi edényeket (forgalmazó: DISPOMEDICOR Kft.) kell használni. A mintavétel előtt minden esetben ellenőrizni kell a mintavételi egységdoboz lejárati idejét. Lejárati időn túli egységdoboz mintavételhez nem használható.

A mintavételt egyenként, (egy időben egy személy) az ellenőrzést végző személy(ek) jelenlétében kell végrehajtani. A mintavételezés tényét és körülményeit fel kell jegyezni.

A mintavétel után a levett mintát a mintaadóval azonnal azonosítani, névvel és az azonosító számmal ellátni szükséges. A mintavételezés után a vér- és vizeletminta színét azonnal ellenőrizni kell, a mintahamisítás lehetőségének csökkentése érdekében. (Ez a mintavevő feladata). A különböző céllal vett mintákkal egy időben ki kell tölteni a jegyzőkönyvet is. Fontos a jegyzőkönyv egyértelmű, pontos és szakszerű kitöltése. A mintavételt dokumentáló jegyzőkönyveket öt évig kell megőrizni.

A mintát vevő, illetve a mintával foglalkozó szakszemélyzetet megfelelő egyéni (például szájmasc, orvosi gumikesztyű, stb.) védőeszközzel, és veszélyes hulladékgyűjtő edénnyel kell ellátni.

3. A vérvétel szabályai

Közlekedési baleset vagy életellenes cselekmény, illetve ennek gyanúja esetén a sérültektől az ellátó gyógyintézet a beszállítás után, a kezelés megkezdése előtt köteles azonnal vérmintát venni, véralkohol vizsgálat céljából /40/1968. (Eü. K. 14.) EüM utasítás/. A vérvétel tőrését a Be. 73. § (1) és (2) bekezdései szabályozzák.

A vérminta vételéhez a megfelelő vérvételi egységdobozt kell használni. A vérvétel az egységcsomagban mellélt egyszerhasználatos tűvel, a vérvétel helyének az alkoholmentes fertőtlenítő szerrel való megtisztítása után a dobozban lévő kémcsőbe történik, amelyet ¾ részig kell a vérmintával megtölteni.

IGAZSÁGÜGYI SZAKÉRTŐI ÉS KUTATÓ INTÉZETEK
VESZPRÉMI INTÉZET

8200 Veszprém, Dózsa György u. 30.

☒ 8201 Veszprém, Pf.: 186

☎: (88)579-400; fax: (88)579-401; e-mail: veszprem@iszki.hu

A vérvételhez csak a szabványcsomag használható. Ha valamilyen ok miatt a szabványcsomagban lévő eszközök bármelyikét mással helyettesítik, úgy ezt az eljárást a vérvételi jegyzőkönyvben rögzíteni kell; nevezetesen a vérvétel helyének fertőtlenítése módját, a kémcső steril voltát, azt, hogy tartalmazott-e alvadásgátló vagy konzerváló szert és hogy a vérvételre használt tű egyszerhasználatos volt-e. ha nem az egységcsomagból való kémcsőbe történt a vérvétel, úgy a kémcsövet gumidugóval légmentesen kell lezárni.

4. A vizeletvételek szabályai

A vizeletet - kontrolált körülmények között - műanyag pohárba kell levenni. A mintavételnél ügyelni kell minden olyan körülményre, amely lehetőséget biztosít a minta meghamisítására.

A mintaadás vízvételi lehetőség nélküli (ne legyen ott vízcsap és felületaktív anyag, a WC öblítővizét lehetőség szerint el kell színezni), elkülöníthető WC-ben történjen, hivatalos, és/vagy egészségügyi személyzet felügyelete mellett.

A mintaadónál nem lehet csomag, kabát vagy egyéb olyan tárgy, amely lehetőséget ad egy előre levett minta valós mintaként történő átadására. A minta adása előtt szükséges a mintát adó személy előzetes kézmosása, az esetlegesen előforduló kézkontamináció miatt.

Minden típusú minta mennyisége legalább 3 ml kell, hogy legyen. Ezt a mintavételi egységdobozban található, sérülés nélkül el nem távolítható szalaggal kell lezárni, azonosítószámmal ellátni, valamint szállításig hűtőszekrényben (<+8°C) tárolni. Az edény oldalára ragasztott címkén fel kell tüntetni a mintát adó és a mintavételt végző személy nevét és aláírását, a mintavétel dátumát és az orvosi pecsétet.

A mintát a mintavételi jegyzőkönyvvel együtt el kell küldeni a minta további vizsgálatára kijelölt laboratóriumba a megerősítő, ill. a bizonyító vizsgálatok elvégzésére.

A mintát fagyasztóba tenni tilos. Fontos, hogy a minta késedelem nélkül, de legfeljebb 24 órán (a mintavétel pontos idejét a jegyzőkönyvben rögzíteni kell) belül beérkezzen a mérést végző laboratóriumba. A minta hűtve tárolásáról a szállítás alatt is gondoskodni kell.